

Introducció a la Ciutat Contemporània

Codi: 104525
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2503743 Gestió de Ciutats Intel·ligents i Sostenibles	FB	1	1

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Carles Donat Muñoz
Correu electrònic: Carles.Donat@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: No

Altres indicacions sobre les llengües

El curs s'impartirà en català. Les tasques escrites es poden lliurar en català, castellà i anglès.

Equip docent

Nuria Valdovinos Perdices
Maria del Mar Esteve Güell
Pau Avellaneda Garcia

Prerequisits

No hi ha prerequisits específics per a cursar aquesta assignatura.

Objectius

L'assignatura recull els objectius generals de la matèria de Geografia Urbana del Grau de Gestió de Ciutats Intel·ligents i Sostenibles. Té per objectiu principal proveir, a nivell introductori, els elements per a la comprensió i l'anàlisi del procés d'urbanització contemporani. D'aquesta manera, s'oferiran a l'alumnat els instruments per comprendre la ciutat com a configuració socioespacial resultant de les dinàmiques demogràfiques, econòmiques, ambientals, culturals i polítiques de les societats contemporànies.

Els principals temes tractats seran els següents:

- Introducció a l'estudi de la morfologia urbana i els sistemes urbans. Principals tendències del procés d'urbanització contemporània: l'expansió i integració de les xarxes urbanes, la dispersió de la urbanització i la difusió dels usos urbans sobre el territori.
- La població urbana. Processos de transició demogràfica a les societats contemporànies i la seva relació amb el procés d'urbanització. Conceptes bàsics relatius a l'estructura i els components del creixement de la població (relació del moviment natural i les migracions amb el fenomen urbà).

-La ciutat com a ecosistema, assenyalant el seu caràcter heterotròfic i la seva relació amb el consum de recursos i d'energia.

-Economia urbana. Relació entre el procés d'urbanització i la producció, distribució i consum de béns i serveis. Dinàmiques d'industrialització i terciarització, pas dels processos de producció i consum fordistes als postfordistes.

-Societat urbana. Formes de vida i socialització, estructura dels grups socials, relacions i distribució sobre el territori, renda del sòl i segregació urbana.

-La ciutat com a espai de reproducció col·lectiva: habitatge, serveis, mobilitat i transport. La noció del Dret a la Ciutat.

-Govern urbà. Organització institucional (govern local, administracions metropolitanes, administracions sectorials, relació amb d'altres nivells de l'administració), polítiques urbanes i planejament territorial i urbanístic.

Competències

- Analitzar i modelitzar les dinàmiques urbanes i territorials a partir d'instruments metodològics d'anàlisi qualitativa i quantitativa.
- Demostrar creativitat, iniciativa i sensibilitat envers els temes socials i mediambientals.
- Distingir i analitzar les polítiques governamentals i de gestió de les ciutats en els diferents camps del desenvolupament urbà, i dominar particularment metodologies de participació ciutadana.
- Identificar i interpretar els reptes socials, econòmics, tecnològics i de sostenibilitat que es plantegen en diferents àmbits com en urbanisme, infraestructures, mobilitat, economies urbanes, serveis i equipaments, diversitat cultural i desigualtats socials, recursos energètics i naturals, residus, etc.
- Identificar i utilitzar diferents fonts, models i bases de dades d'informació generada per l'activitat urbana, així com els seus principis de funcionament, polítiques d'accés i estàndards.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'indole social, científica o ètica.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar i comprendre processos socials i territorials.
2. Conèixer la problemàtica i les fonts per a l'estudi dels moviments urbans i les pràctiques ciutadanes.
3. Demostrar creativitat, iniciativa i sensibilitat envers els temes socials i mediambientals.
4. Descriure dinàmiques urbanes i territorials a diverses escales amb especial referència a l'anàlisi dels fluxos, les xarxes i les formes de vida urbana.
5. Distingir les principals fonts i bases de dades per a l'estudi de la realitat urbana.
6. Identificar els mecanismes institucionals i normatius per al govern de les realitats urbanes.
7. Integrar conceptes teòrics procedents de camps científics diversos.
8. Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
9. Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'indole social, científica o ètica.
10. Utilitzar fonts estadístiques, cartogràfiques, bibliogràfiques i normatives per a l'estudi de la realitat urbana.

Continguts

L'assignatura comprendrà, a grans trets, el temari següent:

1. La ciutat. Definició, morfologia i problemàtica de la seva delimitació.
2. Les xarxes urbanes. El procés d'urbanització, la metropolitanització i la urbanització extensiva.
3. La població urbana. Definició de la població urbana i rural. Causes i conseqüències del procés d'urbanització de la població.
4. Els recursos. La ciutat com a ecosistema heterotròfic i obert. Energia, recursos i residus.
5. Economia urbana. La indústria, el comerç i els serveis a la ciutat.
6. La mobilitat urbana. Patrons territorials, recurrència temporal, motivacions i modes de transport.
7. L'habitatge. Accés, règim de tinença i problemàtica.
8. El mercat del sòl, la renda urbana i la segregació residencial.
9. Els grups socials, els agents urbans i els moviments socials.
10. El govern urbà. Fragmentació administrativa, actors, competències i recursos.

El curs s'obrirà amb una sessió introductòria i es tancarà amb una de conclusions. En la sessió introductòria es facilitarà el temari detallat de les sessions.

Metodologia

NOTA IMPORTANT: LA METODOLOGIA DOCENT QUE A CONTINUACIÓ S'INDICA POT EXPERIMENTAR ALGUNA MODIFICACIÓ EN FUNCIÓ DE LES RESTRICCIONS A LA PRESENCIALITAT I ALTRES PRESCRIPCIONS QUE PUGUIN ESTABLIR LES AUTORITATS SANITÀRIES. Les activitats que no es puguin fer presencialment s'adaptaran a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els exercicis, projectes i classes teòriques es realitzaran a través d'eines virtuals, com tutorials, vídeos, sessions de Teams, etc. El professor o professora vetllarà perquè l'estudiant hi pugui accedir o li oferirà mitjans alternatius, que estiguin al seu abast.

La durada prevista del curs és de 12-13 setmanes i s'organitzarà al voltant de tres tipus de sessions de treball:

-12 sessions de caràcter teòric (TE) de 2 hores de durada cada una. En cada una d'aquestes sessions el professor facilitarà una presentació en format ppt i recomanarà diverses lectures relatives al temari tractat. Es propiciarà la participació de l'alumnat a través de preguntes i debat. Aquestes sessions seran impartides pels professors Oriol Nel·lo i Carles Donat.

-12 sessions de caràcter pràctic (PAUL) d'1 hora de durada cada una. La professora proposarà un exercici pràctic vinculat a la temàtica plantejada en la sessió teòrica desenvolupada durant la setmana.

-3 sortides de camp (PCAM) de 3-4 hores cada una. Aquestes sortides de camp es realitzaran, en principi, en diverses localitats de la regió metropolitana de Barcelona i tindran per objectiu el coneixement directe de la gestió dels serveis i els béns comuns urbans.

Totes tres sessions comportaran en el seu conjunt 50 hores d'activitats presencials.

S'utilitzarà el Campus virtual com a mitjà de comunicació entre el professorat i l'alumnat. En el campus, l'Alumnat trobarà el temari complet de l'assignatura, les presentacions ppt de les sessions teòriques, els plantejaments de les pràctiques, materials docents i d'altres informacions.

Pel que fa a les competències transversals es treballaran i avaluaran en particular les següents:

CT1.4. Desenvolupar el pensament sistèmic.

S'avaluarà a través de les pràctiques, en les que l'estudiant mostrarà la capacitat d'integrar els diversos elements que configuren la problemàtica urbana i les seves gestió.

CT2.8. Avaluar de forma crítica el treball realitzat.

S'avaluarà la implicació de l'alumnat en el debat dels temes tractats i les aportacions crítiques realitzades al respecte.

CT3.1. Treballar cooperativament en entorns complexos i incerts, amb recursos limitats i un context multidisciplinari, tot assolint i respectant el rol dels diversos membres de l'equip

En les sessions pràctiques s'avaluarà la divisió de tasques i els sistemes de presa de decisions que hagi adoptat cada equip.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes pràctiques dirigides	12	0,48	1, 3, 4, 5, 7, 10
Classes teòriques dirigides	25	1	1, 4, 5, 7, 10
Treball de camp	13	0,52	1, 3, 4, 5, 7, 10
Tipus: Supervisades			
Tutories individuals o en grups reduïts	10	0,4	1, 4, 5, 7, 10
Tipus: Autònomes			
Lectures	18	0,72	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10
Preparació de les proves escrites	15	0,6	1, 2, 5, 6, 7, 10
Realització del dossier de pràctiques	30	1,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10

Avaluació

NOTA IMPORTANT: En cas que les activitats d'avaluació no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Teams, etc. El professor o professora vetllarà perquè l'estudiant hi pugui accedir o li oferirà mitjans alternatius, que estiguin al seu abast.

L'avaluació de l'assignatura serà de tipus continu i constarà de tres elements:

a) Dos examens parcials sobre el contingut de les lliçons teòriques. Aquests examens es realitzaran a la meitat i al final de semestre. Representen el 50% de la nota final (25%+25%).

b) Un dossier de pràctiques que caldrà anar lliurant a mesura que aquestes avancin de la manera que oportunament s'indicarà. El dossier integrarà els resultats de cada una de les pràctiques realitzades per l'alumnat en les sessions de pràctiques a l'aula i com a treball autònom. El dossier representa el 40% de la nota final.

c) La participació en el treball de camp i en els debats a l'aula. Representarà el 10% de la nota final.

Per superar l'assignatura cal:

a) Haver superat els exàmens amb una qualificació mínima de 5.

b) Haver lliurat el dossier de pràctiques i haver obtingut una qualificació mitjana d'aquestes pràctiques no inferior a 5.

c) Haver participat de manera regular a totes les activitats del curs (lliçons TE, PAUL i PCAM). L'assistència a les lliçons teòriques, les pràctiques i el treball de camp és obligatòria. En els casos excepcionals d'absència caldrà lliurar al professorat l'oportuna justificació.

Qualificació:

La qualificació final de l'assignatura resultarà de la mitjana ponderada de cada una de les evidències d'avaluació: exàmens (50%), pràctiques (40%) i participació (10%). Consistirà en una qualificació entre 0 i 10. Per aprovar l'assignatura cal haver obtingut una qualificació mínima total de 5.

Reavaluació:

a) Els exàmens i les pràctiques seran reavaluables de la forma i en les dates que oportunament s'indicarà.

b) Per optar a la reavaluació cal haver participat d'antuvi, de forma activa, en les proves d'avaluació i lliurat els materials de les pràctiques.

c) En la reavaluació la nota màxima que pot obtenir-se per a cada una de les proves reavaluades serà de 5.

Alumnat no avaluable:

En cas que no es faci cap lliurament, no s'assisteixi a cap sessió de pràctiques ni de treball de camp, ni es faci cap examen, la nota corresponent serà "no avaluable". En cas que no es realitzin una activitat de reavaluació -examen, pràctica o treball de camp- la nota obtinguda per aquesta activitat serà de 0, no serà reavaluable i així constarà en la mitjana ponderada.

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

Matrícules d'honor:

Les matrícules d'honor es concediran alsqui obtinguin una nota superior o igual a 9,5 a cada part, fins al 5% dels matriculats segons ordre descendent de la nota final. A criteri del professorat també se'n podran concedir en d'altres casos.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Avaluació dels continguts teòrics	50%	4	0,16	1, 4, 5, 7, 8, 10
Pràctiques a l'aula i elaboració dossier	40%	12	0,48	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10
Treball de camp i participació debats	10%	11	0,44	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10

Bibliografia

La bibliografia de cada una de les parts del curs es comunicarà oportunament.

Programari

El programari habitual en l'assignatura serà el paquet de Microsoft Office i un o varis programaris SIG que estaran disponibles per l'alumnat.